

MET BIJDAGEN VAN ROOSMARIJN HARING, JOHN VAN VLIET EN MARJA ZANDBERG

LANDELIJK NIEUWS

NATIONALE NATUURWERKDAG
2 NOVEMBER

Voor het tweede jaar organiseren Landschapsbeheer Nederland, de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJJN), Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), de Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM) en de IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie samen de nationale natuurwerkdag. Op 2 november gaan in heel Nederland de handen uit de mouwen voor de natuur. Deze dag heeft als doel een breed publiek een kijkje achter de schermen van natuur- en landschapsbeheer in Nederland te bieden, door een paar uur actief mee te werken. Vooral mensen die het leuk vinden om te fietsen en te wandelen in natuur en landschap van de natuurgebieden worden uitgenodigd zich in te zetten voor hun omgeving. Iedereen vanaf 12 jaar kan zich aanmelden om, onder leiding van professionele begeleiders en ervaren vrijwilligers, op een van de 100 locaties mee te werken. In iedere provincie zijn verschillende gebieden waar diverse werkzaamheden in de natuur worden verricht. Een overzicht van de locaties staat op www.natuurwerkdag.nl.

THEMANUMMER DUINSTRUWELN

Dit themanummer van de Levende Natuur is gebaseerd op een themadag gewijd aan de dilemma's rond duinstruwelen. De themadag werd georganiseerd op initiatief van Gemeentewaterleidingen Amsterdam. In dit themanummer staan enige ervaringen met methodes hoe duinstruweel terug kan worden gedrongen. Het themanummer is te verkrijgen door € 8,- over te maken op giro 81935 t.n.v. Abonnementenadministratie De Levende Natuur, Utrecht, o.v.v. Duinstruwelen, mei 2002.

WADDENEILANDEN

NIEUWE MILIEUVERGUNNINGEN VOOR
DEFENSIE RECHTVAARDIG?

Het ministerie van VROM heeft het ministerie van Defensie nieuwe milieuvergunningen gegeven voor de luchtmacht en de landmacht op Vlieland. De eis van de Waddenvereniging, de Stichting Duinbehoud en de Stichting werkgroep

Vlieland, om geen uitzondering voor Defensie te maken bij het verstrekken de vergunningen werd op 8 juli behandeld bij de Raad van State. De oude milieuvergunningen voor het militair oefengebied op Vlieland, de Vliehors, stammen uit 1957 en 1960. Sinds die tijd is het waddengebied, inclusief de Vliehors, een internationaal erkend en gerespecteerd natuurgebied geworden. Je mag dus verwachten dat strikte voorwaarden gelden en de vergunningverlening zorgvuldig verloopt. Echter, uit de vergunningen blijkt dat Defensie door mag gaan met het grootschalig oefenen en bombarderen vanuit gevechtsvliegtuigen. De milieueisen en de zorgvuldige toetsing, die voor iedere organisatie gelden, gaan blijkbaar niet op voor Defensie. Zelfs toetsing aan de Vogel- en Habitatrichtlijn heeft niet plaatsgevonden, terwijl deze toetsing verplicht is. Verder zijn de voorwaarden in de vergunningen ook onvoldoende. De geluidshindernorm is onacceptabel hoog. Bovendien houden de vergunningen te weinig rekening met de mogelijke verstoring van vogels. De effecten van deze militaire activiteiten op de natuur moeten ons inziens eerst grondig getoetst worden.

NOORD-HOLLAND

GELUIDSWAND GEEFT OVERLAST

Duinbehoud heeft samen met het Noord-Hollands Landschap (NHL) bezwaar gemaakt tegen de bouw van een geluidswand bij het Luchtdoelartillerie-schietkamp 'Botgat'. Ondanks de eerdere bedenkingen van de natuurorganisaties is de ontheffing in het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) toch verleend. De wand moet 130 meter lang en 20 meter hoog worden, vergelijkbaar met een flat van 7 verdiepingen. Hij zou deels in het staatsnatuurmonument 'De Duinen tussen Den Helder en Callantsoog' komen te staan. De geluidswand tast het landschappelijke beeld en het

natuurschoon van het natuurmonument aan. Verder wordt overlast voor vogels verwacht, doordat de werkzaamheden gedeeltelijk worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen, en doordat trekvogels erg gevoelig zijn voor dit soort constructies. Ontheffing van het bouwverbod uit de NB-wet is mogelijk in geval van zwaarwegend maatschappelijk belang. Volgens de natuurorganisaties is dat in dit geval onvoldoende onderzocht. Er kunnen vraagtekens worden gezet bij het maatschappelijk belang. De geluidswand moet de bewoners van Groote Keeten beschermen tegen geluidsoverlast, maar door weerkaatsing krijgt Julianadorp juist meer lawaai te verduren. Overigens beweren de bewoners van Groote Keeten vooral overlast te hebben van het zogenaamde .50-luchtafweergeschut, terwijl de geluidswand bedoeld is voor het zware geschut. Duinbehoud en NHL vinden een onderzoek onder de bewoners in de omliggende dorpen naar de wenselijkheid van de wand daarom nodig.

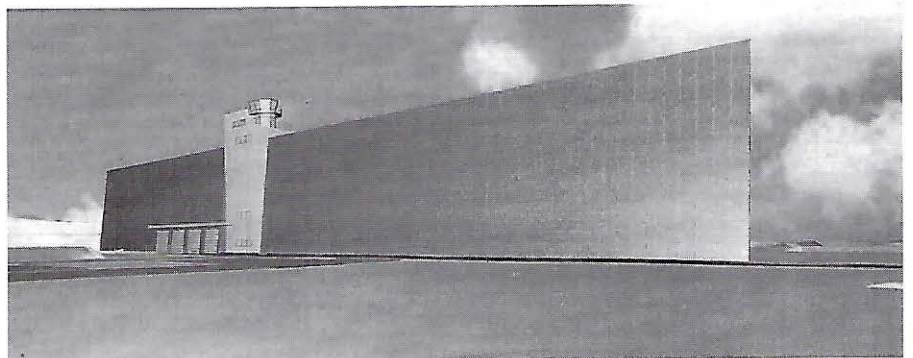
ZUID-HOLLAND

TUSSEN DUIN EN DIJK

In juni is het nieuwe Noord-Hollandse natuurtijdschrift *tussen Duin en Dijk* verschenen. Het tijdschrift is het nieuwe medium voor amateur natuuronderzoek in Noord-Holland. Het tijdschrift bericht over de natuur in Noord-Holland, van Texel tot het Gooi, van IJsselmeerdijk tot de duinen. De artikelen in dit blad zijn specialistisch, maar zo geschreven of toegelicht dat ze voor iedere natuurliefhebber toegankelijk zijn. *Tussen Duin en Dijk* komt voort uit De Graspieper, twintig jaar lang een toonaangevend tijdschrift over de vogels in Noord-Holland. U kunt zich opgeven door naam en adresgegevens te sturen naar: Redactie Tussen Duin en Dijk, p.a. LBNH, Postbus 205, 2050 AE Overveen.

HAGEDIS MAG BLIJVEN

Het Ministerie van LNV heeft het beroep van Regiobouw Haarlemmermeer afgewezen. Dat betekent dat nog steeds geen recreatiecomplex mag worden gebouwd op een duinterrein bij buurtschap De

Ruigenhoek in Noordwijkerhout. Het Ministerie is van mening dat de bouw van een bungalowpark geen 'dwingende reden van groot openbaar belang is' waarvoor de hier levende zandhagedispopulatie zou moeten wijken. Dit diertje, inmiddels ook wel bekend als de 'duindraak', is zowel nationaal als Europees beschermd.

In het besluit van LNV hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld:

- er is niet goed onderzocht of er alternatieve locaties voor het complex te vinden zijn die geen schade aan beschermde soorten toebrengen;
- het verzoek mist voorstellen voor bijvoorbeeld een compenserend leefgebied voor de hagedissen of inpassing van dat leefgebied in het bouwplan;
- de bouw van een recreatiecomplex in een omgeving als de Bollenstreek waar al veel van dit soort voorzieningen zijn, leidt niet tot een wezenlijke toename van de werkgelegenheid en voldoet evenmin aan een grote vraag naar deze vorm van recreatie en ontspanning uit de samenleving.

Na deze uitspraak van het Ministerie rest initiatiefnemer Regiobouw Haarlemmermeer alleen nog de gang naar de Raad van State. Pas als daar uitspraak is gedaan, staat definitief vast of de zandhagedis veilig kan voortleven in Noordwijkerhout. En dat kan nog wel een jaartje duren.

BUSKEERLUS

De provincie Zuid-Holland was van mening dat er geen ontheffing van de Natuurbeschermingswet nodig was voor het afgraven van een stuk duin bij het Haagse Kijkduin. De strook van 5 bij 30 meter moet weg voor de aanleg van een opstelstrook en een keerlus voor stadsbussen. Het is geen natuurgebied, wel 'duinpark' in het bestemmingsplan. Maar het grenst direct aan natuurmonument Solleveld. Duinbehoud vindt dat deze wet daarom wel degelijk van toepassing is. Dan kan het effect van de werkzaamheden en het parkeren van de bussen op het natuurgebied worden getoetst. Vervolgens kunnen eisen worden gesteld aan de afwerking en kan de schade misschien gecompenseerd worden. Bovendien

De gemeente Rotterdam heeft bij het plaatsen van de 'zandzeefinstallatie' vast gedacht: niet geschoten, altijd mis... (foto: Marc Janssen).

De milieueisen en de zorgvuldige toetsing, die voor iedere organisatie gelden, gaan blijkbaar niet op voor Defensie (foto: Marc Janssen).

is niet uitgesloten dat het natuurgebied ook concreet aangetast wordt. Als je tot de gebiedsgrens duinzand weg graaft, blijft het restant van een duinhelling immers niet zomaar overeind staan. Een redenering die men bij de provincie kon volgen en uiteindelijk heeft willen overnemen. De wet zal alsnog worden toegepast.

GEEN ZANDZEEFINSTALLATIE IN HOEKSE DUINEN

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) weigert toestemming voor het plaatsen van een 'zandzeefinstallatie' in de duinen bij Hoek van Holland. De gemeente Rotterdam wilde het natuurgebied daarvoor gebruiken om elders snel te kunnen bouwen. De Stichting Duinbehoud had echter ernstige bezwaren tegen het tijdelijk als industrieterrein gebruiken van een beschermd natuurmonument. Bezwaren die nu, na afronding van de beroepsprocedure, blijken te worden gedeeld door LNV. Ook LNV is van mening dat het zand beter op de bouwlocatie zelf gezeefd kan worden. De door de gemeente opgegeven reden dat

'storingsgevoelige' diersoorten op de bouwlocatie door de zeef verjaagd zouden worden, wordt door LNV volledig van de hand gewezen. Dit zou zich immers zeker voordoen op de gewenste locatie: in de duinen waar de dieren bij uitstek beschermd zijn. "De aanwijzing als natuurmonument beoogt niet waarden – al dan niet tijdelijk – te laten verdwijnen" stelt het Ministerie volgens Duinbehoud dan ook terecht in haar brief aan B en W van Rotterdam. Wie bedenkt het om een beschermd natuurgebied te gebruiken als industrieterrein? In het geval van deze munitiezeefinstallatie heeft Rotterdam vast gedacht: niet geschoten, altijd mis...

Z EELAND

RIOOLAANSLUITING VOOR HUIZEN IN DE DUINEN

Duinbehoud heeft er geen bezwaar tegen als huizen in de binnenduinstrand van Schouwen een aansluiting krijgen op het riool. De gemeente Schouwen-Duiveland moet voldoen aan de vereisten van de Wet Milieubeheer. Om de benodigde leidingen te kunnen aanleggen is vervolgens weer een ontheffing, gebaseerd op de Natuurbeschermingswet, nodig. Want leidingen aanleggen betekent: graven. En van graven gaat de duinvegetatie kapot. Gelukkig heeft het Zeeuwse provinciaal bestuur in vooroverleg met de gemeente afgesproken dat de leidingen zoveel mogelijk in zandpaden of graspaden worden gelegd. Alleen waar de weg verhard is wordt de leiding ernaast ingegraven. Begrijpelijk, maar toch heeft dat geleid tot een vraag van Duinbehoud. Want waarom dan niet voldaan aan de verplichting om de natuurschade te compenseren? Elders een overbodig geworden stuk pad of gebouw saneren is al genoeg. De provincie heeft nog geen antwoord gegeven.